

operibus, sed vera gratitudine, sed rebus ipsis grati sint. *Ibid.*, serm. 48, in *Moral.*

55. Ea diligens ac vera erit gratiarum actio, si ea per que Deus glorificari poterit, fecerimus. *Ibid.*

56. Ante omnia Deo gratias agamus, cui nihil gratius, nihil acceptius est, quam gratitudo pro beneficiis vel in se, vel in alios collatis. Homil. 2, super I *Cor.*

57. Pro privata utilitate in communi gratias oportet agere: et pro publica, privatam par est rependere gratiarum actionem. Homil. 2, super II *Cor.* in *Moral.*

58. Si in rebus adversis Deo gratias agas, omnium precipua hæc est elemosyna. *Ibid.*, homil. 4, in *Moral.*

59. Gratias age, etiamsi rationem eventus non videas; istud enim est gratiarum actio. *Prosec.*

60. Si gratias agis beneficiis affectus, et rerum abundantans, et bene habens rerumque prospero successu potius, nihil magni facis nihilque præcipui: sed in tribulationibus et doloribus existens gratias agas. Serm. 49, super *Epist. ad Ephes.*

61. Gratias agere pro omnibus, istud sinceri, et grati et famuli, istud sapientis, istud prudentis. *Ibid.*, in *Moral.*

62. Satagamus pro omnibus gratias referre. In paupertate sumus? gratias agamus: in ægritudine? gratias agamus: calumnias sustinemus? gratias agamus: aliquid malum patimur? gratias agamus. Homil. 33, super *Epist. ad Hebr.*, in *Moral.*

63. Gratiarum actio homines proximos facit esse Deo, et Deum reddi sibi debitorem. *Ibid.*

64. Nullum gratiarum actioni par bonum est. Homil. 4, ad *Popul. Antioch.*

65. Magnus thesaurus gratiarum actio, magnæ divitiæ, inconsumptum bonum, armatura fortis. *Ibid.*

66. Nihil hac lingua sanctius, quam in adversis Deo gratias agit. Homil. 8, super *Epist. ad Colos.*

67. Homo certe ingratusissimus est, et Christiano vocabulo indignus, qui tantorum beneficiorum Christi usque adeo fuerit obliviosus, ut non quotidiè, vel semel ad minus gratiarum illi referat actiones. Lib. 1, homil. 8, ad *Monachos.*

68. Is vir est, qui gratias agere norit. Lib. 2, epist. 18, ad *Isidor. presbyt.*

69. Si quid homini boni evenerit, gratias agat: si quid mali, satisfaciat. Lib. 6, de *Divin. inst.*, cap. 25.

JOAN. TRUTH.

S. ISIDORUS PULVISGATA.

LACT. FIRM.

70. Nullum officium referenda gratia magis est necessarium, quia majora meretur suscipere, qui collata bona de corde non probatur delere. *Prose.*

71. Disce ergo in gratias referendo non esse tardus, disce ad singula gratias agere, ut nulla dona debita gratiarum actione frustrentur.

72. Nam jugiter sibi subvenire facit, cui impensum beneficium ante oculos semper assistit.

73. Invitatur ad magna, qui de parvis gratias agere assuescit. De *Ligno vite*, tract. 43, de *Orat.*, cap. 7.

74. Tu cum gratias non agis, Deum nec diligis, nec vereris: unde aut contumax es servus, aut superbus filius. Homil. 2, de *Non timendis hostibus.*

75. In tribus gratias age, et jugum afflictionum leve erit. *Parænes.* 33.

76. Nihil creaturæ magis proprium, quam gratias agere, cum præterea nihil rependere valeat. Lib. de *Plant. Noe.*

77. Grato ipsa gratiarum actio, merces est amplissima. *Ibid.*

78. Hoc est consequens, atque id etiam usus vite humane habet, ut referatur gratia generatibus gratiarum, et recipienti vicem manerant munerantes. Lib. 6, de *Gubern. Dei.*

79. Natura ipsa hominum consuetudoque communis, hæc quasi generali cunctos lege constringit, ut a quibus aliquid liberalitatis accepimus, plus eis gratias debeamus: ardet quippe nos ad retributionem dati accepta largitio. *Ibid.*, lib. 4, ad *Eccles. catholic.*

80. Dignum est nos gratias agere Deo pro cunctis beneficiis, quæ in nos ille transtulit: dignum tamen etiam est pro fide gratias agere. Super *Epist.*, ad *Ephes.* cap. 1, in illud: *Gratias agere pro vobis.*

81. Non est dignum beneficium consequi, qui de acceptis beneficiis gratias non agit. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 1, lect. 5.

82. Gratiarum actio in accipiente respicit gratiam dantis: unde tibi major est gratia ex parte dantis, ibi requiritur major gratiarum actio ex parte recipientis. 2, 2, quest. 106, art. 2.

83. Indignus est beneficium, qui gratias non agit corde devoto. Medit. 25, de *Christi pass.*, cap. 4.

84. Semper debetur gratia, digne gratias referenti. Lib. 2, de *Imit. Christi*, cap. 10, sect. 2.

85. Da Deo quod Dei est, et tibi adscribe quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam et dignam penam pro culpa deberi sentias. *Ibid.*, cap. 10, sect. 3.

S. LAURENTIUS JUSTIN.

CICERO.

PLINIUS II.

SENECA.

S. MAXIMUS EP. TACEN.

S. NULUS.

PHILO JUD.

SALVIANUS.

THEOPH. LACTES.

S. THOMAS AQUINAS.

SIXT. PHIL.

THEMIS.

THOMAS KEMPS.

86. Esto gratus pro minimo, et eris dignus majora accipere. *Ibid.*, cap. 10, sent. 4.

SENTENTIE PAGANORUM.

87. Nunquam aliquid illustrius esse potest, gratiarum actione. Lib. 10, epist. 19, ad *Plancium.*

88. Volo et esse et haberi gratus. Lib. 2, de *Finib.*

89. Merenti gratias agere, facile est. In *Panegyrico de Trajano augusto.*

90. Ingratus est, qui remotis arbitris agit gratias. Lib. 2, de *Benef.*, cap. 23.

91. Nemo referre potest gratiam, nisi qui meminit: et qui meminit, jam refert. *Ibid.*, cap. 24.

92. Statim gratus est, qui se onerat. *Ibid.*

93. Qui gratus futurus est, statim dum beneficium accepit, de reddendo cogitat. *Ibid.*, cap. 25.

94. Nunquam eris gratus, nisi statim sis: vis reddere beneficium? benigne accipe, retulisti gratiam: non ut solvise te putes, sed ut securior debeas. *Ibid.*, cap. ult.

95. Non referre beneficiis gratiam et est turpe, et apud omnes habetur. *Ibid.*, lib. 3, cap. 1.

96. Ad reddendam gratiam, et virtute opus est, et tempore, et facultate: qui meminit sine impendio, gratus est. *Ibid.*, cap. 2.

97. Non potest quisquam et invidere, et gratias agere: quia invidere, quareris et molesti est: gratias agere, gaudentis. *Ibid.*, cap. 3.

98. Presentium intuitus, ac præteritorum memoria gratum facit. *Ibid.*, cap. 4.

99. Cum res honestissima sit, referre gratiam: desinit esse honesta, si necessaria est. *Prosec.*

100. Non est gloriosa res, gratum esse: nisi tutum est, ingratum fuisse. *Ibid.*, cap. 7.

101. Gratum hominem semper beneficium delectat; ingratum semel. *Ibid.*, cap. 17.

102. Semper agamus Deo gratias. Epist. 12.

103. Amoris et amicitie pars est, referre gratiam. Epist. 81.

104. Nemo referre gratiam scit, nisi sapiens. *Ibid.*

105. Nihil grato animo honestius. Epist. 84.

106. Deo gratiam prestat homo, qui quantum possibile est vivit secundum Deum. *Sent.* 42.

107. Adventante vespere, solisque radiis occidentibus, ut Deo gratias agerent omnes, præcipiebant: postquam vero gratias egerant, quisque in proprium cubile se condebat. Lib. de *Potest. et Sup. Dei*, cap. 1.

108. Ipse divino afflatus spiritu, omnibus animi viribus, Patri Deo gratias ago. *Ibid.*

Vide etiam tit. *Adversitas*, sent. 97; *Afflictio*,

sent. 97; *Amisio*, sent. 83; *Beneficium in genere*, sent. 54; *Beneficium Dei*, sent. 32, 133; *Debitum*, sent. 15; *Donum*, sent. 69; *Gratia Dei*, sent. 68; *Mensa*, sent. 25; *Necessitas*, sent. 46.

Definitio. Gravitas est firmitas et constantia animi, in moribus, vultu, verbis, rebus agendis quædam severitas.

Divisio. Multiplex est gravitas: prima, gravitas morum; secunda, gravitas pæne; tertia, gravitas culpe; quarta, gravitas malitiam, quinta, gravitas acedie; sexta, gravitas legis; septima, gravitas intelligentiam; octava, gravitas obdurationis; nona, gravitas pigritiam; decima, gravitas oppressionis; undecima, gravitas divitiarum. Super *Isai.*, cap. 4.

SENTENTIE PATRUM.

1. Ille gressus probabilis est, in quo esse species auctoritatis, gravitatisque pondus, tranquillitatis vestigium. Lib. 1, *Offic.*, cap. 18.

2. Sermo gravitatis, est habena cautela, fidei custodia, castimonie disciplina. Lib. 4, de *Pænit.*, cap. 43.

3. Non placet Deo, quem non suorum gravitas morum probat. Lib. 8, epist. 34, ad *Syagrium Veronens. episcop.*

4. Memento gravitatis tuæ, ut gravissimum aliquid, et saluberrimum doceas. Epist. 56, ad *Dioscorum.*

5. Sit risus mixtus gravitate, et plenus honesti motus. De *Spiritu et Anima*, cap. 62.

6. Oportet ut senilis sermo non solum sit gravis, sed etiam brevis. De *Laudib. charit.*

7. Severus vultus, custos est disciplinæ. Serm. 2, *Dom.*, 4, *Quadrage.*

8. Gravis animus dubiam non habet sententiam. In suis *Pronerb.*, verbo *Gravis.*

9. Nulla magis virtus necessaria est, quam simplicitas humilis, et gravitas verecunda. Serm. 3, *Epiph.*

10. Monstruosa res, vultus gravis, et actus levis. Lib. 2, de *Consid. ad Eugen. Pap.*

11. Sit incessus tuis maturitate plenus, gravis et honestus. In *Formula honeste vite.*

12. Gestus religiosi debet esse humilis, severus, et gravis. In *Speculo disciplinæ*, part. 1, cap. 49.

13. Gravitatis modestia multam affert, servata, moribus honestatem; neglecta, maculam et contemptum. *Ibid.*

14. Velocitas in opere ac maturitas, non removel gravitatem sed vitium tarditatis excludit. In *Speculo disciplinæ*, part. 1, cap. 22.

COLLECTOR.

HUGO CARD.

S. AMBROS.

S. AUGUST.

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. BONAV.

15. Potest gravitatis censura pro tempore remitti, non dimitti. *Ibid.*, cap. 30.
16. Gravitas inquietudinem et dissolutionem excludit. *Ibid.*, cap. 15.
- CLEMENS ALEX. 17. Sit gravis aspectus, ac motus honestus: sepe enim moveri, habitumque et figuram mutare, signum est levitatis. Lib. 2 *Pedagogi*, cap. 7.
- CONCL. CARTH. 4. 18. Incessu debet esse sacerdos ornatus gravitate, ut mentis maturitatem ostendat. Hab. in *Decretis Gratiani*, part. 1, dist. 51, can. *Clericus*.
- S. EPHREM. 19. Modestum ac grave in gere: modestia enim et gravitas pacificum ac tranquillum vite statum parit. *Ad Monachos*, parænes. 46.
- S. GREGOR. MAGNUS. 20. Ille ad quodlibet officium perducatur, quem morum gravitas commendat et actio. Lib. 5, in *Registro*, indict. 44, cap. 407, epist. 7, *ad Theodor. episc.*
- S. GREGOR. NAZ. 21. Gravitas et prudentia conjuncta, præferenda est risui: nam animus severo faciei aspectu corrigitur. Super *Ecclesiasten*, cap. vii.
- S. GREGOR. NYSS. 22. Ita sit morum gravitas cum moderata animi demissione commixta, ut non oculos lædat inuentium, sed jucundum faciat obtutum: ut neque gravitatis splendorem despiciatur; sed alterum æqualiter in utroque, tum in sublimitate humanitas, tum in humilitate gravitas animadvertatur. *De iis qui præmature arripiuntur*.
- S. GREGOR. THAUKAT. 23. Severa seu gravi vultus habitudine anima ad rectum, honestumque componitur. *Ibid.*, cap. 7.
- S. HIERON. 24. Gravitas tuam personam decet. Epist. 8, *ad Demetriad.*
25. Sit in te gravitas, honestas admirabilis; et stupenda verecundia. Epist. 14, *ad Mauriti filiam*.
26. Nihil sit scurrilitatis, aut vanitatis, sed magis quidquid est gravitatis et modestiæ: quia Christiani vita omnibus in speculo posita est. Epist. 53, *ad Ocean. de Perendis opprobriis*.
27. Quantalibet gravitate mens vigeat, carnales tamen sensus pueriliter exterius perstrepunt; et nisi interioris gravitatis pondere refrænetur, ad fluxa quæque et levia mentem emervem trahunt. Lib. 2, super *Lament. Hierem.*, cap. iii, super illud: *Oculus meus deprobatatus est*.
- HUGO A S. VICTORE. 28. Hæc duo pertinent ad gravitatem: rarus sermo, et rigor sermonis, rarus sermo concordiam servat; rigor sermonis corrigit emendanda. Lib. 1, *de Claustro anim.*, cap. 16.
29. Affabilis est gravitas, non garrula: asperitatem monstrat, sed non est litigiosa. *Ibid.*
30. Nihil gravitatis desiderabilis. Homil. 12, super *Epist. ad Coloss.*

31. Incessus tuis imaginem levitatis non habet sed gravitatis. *Prosec.*
32. Ea que loqueris gravitate atque doctrina digna existant. Lib. 2, *de Synonym.*, cap. 8.
33. Perspicuitas cum gravitate conjuncta, obscuritatem auditoribus minime parit. Lib. 2, epist. 154, *ad Orpheum*.
34. Sic sacerdotalem vultum gravitas matura componat, ne rigorem nimium inluentium infirmitas perhorrescat. Lib. 2, epist. 4, *ad episcopos Cardinales*.
35. Multi sunt in verbo graves, in animo turpes. Lib. 3, *de Vita contemplat.*, cap. 10.
36. Gravitas adiutrix et sociæ pudicitæ est. *De Cultu feminar.*, cap. 8.

SENTENTIA PAGANORUM.

37. In rebus severis non est jocandi locus. Lib. 2, *de Divinat.*, num. 25.
38. Nullus horror in vultu, nulla tristitia, multum sit severitatis. Lib. 1, epist. 18, *ad Arriam Clement.*
39. Gravitati multum comitati adjungere non minus difficile, quam magnum est. Lib. 4, epist. *ad Adrian.*
40. Non sis audax, nec arrogans, sed submite gravitate servata. *De Quatuor virtut.*
41. Valde efficax est animi sermonisque abscessa gravitas. Lib. 6 *Dictor. memorabil.*, cap. 4.
- Vide etiam tit. *Juventus*, sent. 15; *Risus*, sent. 28; *Sacerdos*, sent. 28; *Virginitas*, sent. 10.

GULA.

- Etymologia.* Gastrimargia est insanum ventris studium; *pætyos* quippe furiosus sonat. Lib. 1, epist. 384, *ad Philagrium*.
- Gulosi græco vocabulo appellantur *γαστρίμαργοι* id est, ventri usque ad insaniam indulgentes, tanquam eum præter modum implentes. Lib. 3 *de Moribus*, cap. 11.
- Definitio.* Gula est cum aliquis cibum amplius, quam nature suæ conveniat, vel lautiora, vel nimis avide delicta sumit. Part. 2 *de Paradiso anima*, cap. 7.
- Gula est inordinatus appetitus cibi et potus. Part. 2, tit. 6, *de Gula*, cap. 1.
- Gula est immoderatus amor delectationis ejus, quæ est circa, vel secundum gustum. Part. 1 *Centiloquii*, sect. 23.
- Guttur seu gula vehiculum est vocis, et ciborum canal. Lib. 4 *de Proprietat.*, cap. 7.
- Ventris ingluvies est immoderata qualimenuque ciborum potumve hiantis concupiscentiæ satisfactio. *De Fructib. carnis et spiritus*, cap. 9.

- JOAN. CASS. *Productio.* De gastrimargia fornicationem necesse est pullulare: quamobrem ut fornicatio subtrahatur, gastrimargiæ vitium est castigandum. Collat. 5, *Abbat. Serapionis*, cap. 10.
- S. EDMUND. De gula nascuntur inepta lætitia, luxuria, immunditia, multiloquium, debilis intellectus. In *Speculo Ecclesie*, cap. 8.
- S. GREGOR. MAGNUS. De ventris ingluvie inepta lætitia, scurrilitas, immunditia, multiloquium, hebetudo sensus circa intelligentiam oriuntur. Lib. 31 *Moral.*, cap. 17, super illud *Job xxxix: Exhortationem ducum.*
- S. HIERON. Gula genitrix est luxuria, et castitatis carnifex. In *Regula monachorum*, cap. 35, *de Cibus*.
- HUGO A S. VICTORE. Gula comites sunt, ebrietas, crapula, mentis hebetudo, languor, delictio; oblitio. *De Fructib. carnis et spiritus*, cap. 9.
- S. JOAN. CLAM. Gastrimargia est saporum variorumque liquaminum opitex, et suavilatis imaginariæ fons. *Gratu* 14.
- S. NILUS. Gula libidinis est mater; hæc enim libidinem gignit, et multa alia vitia, quæ ab ejus radice tanquam stolones pullulant, et paulatim in arbores magnas evadunt, malitiæque fructus edunt uberrimos. In *Libro ascetico*.
- Gula non tantum vitiorum est mater ac nutritrix, verum etiam omnes auferit virtutes. *Ibid.*
- S. BONAV. *Comparatio.* Sicut Esau pro cibo lenticulæ vendidit primogenita sua, sic gulosi pro gula vendunt præmia æternæ. Titul. primo *Dietæ*, cap. 8.
- Sicut piscis per guttur capitur cum hamo, et avis per collum cum laqueo tenetur: sic gulosus per guttur, et collum capitur gulæ vitio. *Ibid.*
- S. ISIDORUS HISPAL. Sicut omnes carnales cupiditates per abstinentiam resecantur, ita omnes animæ virtutes edacitatis vitio destruantur. Lib. 2 *de Siam. bono*, cap. 42, sent. 10.
- S. JUSTIN. MART. Sicut corpus cum ægrotat, multa atque infinita remedia requirit: sic animus qui ingluvie laborat, propemodum etiam pellibus inferciri cupit. Epist. *ad Zenam*.
- SIXT. PHIL. Homo qui a ventre vincitur, belluæ similis est. *Sententia* 262.
- SENTENTIA PATRUM.
- B. ALANUS DE RUPE. 1. Gula est rationis et virtutum omnium suffocatio. Part. 3, serm. 4, *Regina* 6, cap. 23.
- S. AMBROS. 2. Plurimos gula sua occidit, nullum frugalitas. Lib. 1 *de Cain et Abel*, cap. 5.
- S. ANTONIN. 3. Ventris ingluvies ad luxuriam provocat, et omne opus bonum dissolvit. Part. 3, tit. 13, *de Clericis*, cap. 3, § 3.
- S. AUGUST. 4. Quis est, qui non in cibo rapiatur aliquando extra metas necessitatis? Lib. 40 *Conf.*, cap. 34.
5. Fræni gutturis temperata relaxatione et contractione tenendi sunt. *Ibid.*
6. Gula cum aliquo jucunde sapit, etiamsi exiguum, tamen irrevocabilem partem tibi vendicat, et hoc cogit fieri quod nature corporis convenit: quod nisi ita esset, nullus remaneret sapor in ore postquam fuerint mansa illa reddita atque desputa. Lib. 2 *de Libero arbit.*, cap. 7.
7. Fieri potest, ut sine aliquo vitio voracitatis pretiosissimo cibo sapiens utatur: insipiens autem fœdissima gula flamma in vilissimum ardescat. Lib. 3 *de Doctr. christ.*, cap. 12.
8. Homo crapulosus, ferculis satiatus, diversis in luxuriis se proruit, et in stercore vitiorum se volutat. Sermon. 67, *ad Frat. in eremo*.
9. Venter cibus onustus, non dicam ad cursum, sed ne ad somnum quidem aptus est: quandoquidem ciborum copia oppressus, ne quiescere quidem sinitur, sed multas in utramque partem conversiones efflicere cogitur. Apud D. *Joum. Damasc.*, lib. 1 *Parall.*, cap. 77.
10. Humana corpora assidua ingurgitatione degravata, facile morbis obruntur. *Ibid.*
11. Quid teipsam saginas et carnis gravas? An ignoras quod quanto pinguis tuum tibi corpus, tanto graviorem animæ tuæ carcerem constituit? Sup. *Psalm.* xxxix, vers. 9.
12. Gula vitium non in escarum copia nature suæ vim positam exercere novit, sed in voluptate atque gustu, licet modicis admodum utare. *Prosec.*
13. Quod si ita est, ut vel brevissima modo gustatu percepta delectatio obnoxium te istiusmodi morbo valeat efflicere, haud dubie id te nullo negotio ad interitum dabit.
14. Ut enim fons aque si in plures sit rivulos dissectus, vicina rivulis illis loca omnia herbarum viriditate convestit, et quasi pubescere facit: sic vitium gulæ, si per cordis tui venas se effuderit et distraxerit, indeque permeans sensus tuos omnes irrigavit, ubi libidinum mullarum in te silvam conserverit, animum tuum ferarum habitaculum efficit.
15. Flenim multos ego animadverti sepe, qui cum alterius cujusvis generis vitia laborarent, ad sanitatem tamen redierint postea: qui autem hoc morbo tenerentur, et ventris ingluvie duci se sinnerent, neminem ex omnibus vidi unquam, qui convaluerit. *De Abdicat. rerum*.
16. Qui ut gulæ libidinem obtegant, innumera. bilibus se aliis vitis involvunt, cum habitu quidem inter salvos esse videantur, rebus ipsis inter perditos numerandi sunt. *Ibid.*
17. Gula libido ea est, per quam Indubio habetur Noe, et Cain maledictioni subjicitur: per hanc primogenita amittit Esau, et cum Chamae affinitate conjungitur. *Ibid.*

S. ISIDORUS HISPALENS.

S. PETRUS DAMIANUS.

S. PROSPER.

TERTULL.

CICERO.

PLINIUS II.

SENECA.

VALERIUS MAXIMUS.

S. ISIDORUS PELUSIOTA.

ARISTOTEL.

S. ALBERTUS MAGNUS.

S. ANTONIN.

S. DONAT.

HUGO A S. VICTORE.

S. BASILIUS MAGNUS.

V. REDA.

18. Bihere et manducare nulli concessum est ad gulam explemam, sed ad famem sitimque restringendam. In suis *Proverbiis*, verbo *Bibere*.

S. BERNARD.

19. Voluptas gutturis, quae tanti hodie estimatur, vix duorum obliet latitudinem digitorum, et ejus tam modicae partis tam exigua delectatio quanta operatur sollicitudine, quantum deinde molestiam parit. *Serm. De Convers. ad clericos*, cap. 12.

20. Guttur insatiabili ardet ingluvis, gula diversis seporibus satiari non potest. *De Inter. domo*, cap. 30.

21. Unde gula delectatur, inde venter inflatur, corpus infirmatur, et saepe mors sequitur. *Ibid.*

22. Gula semper est in pugna et in culpa : sive manduces, sive bibas, adest illa tecum pugnatura. Si bene non pugnas, certe vinceris ab illa, quae cum multis pugnat, et a paucis expugnatur. *Ibid.*, cap. 59.

23. Qui gulosus effectus est, vix aliter quam morte mores mutabit. *Epist. de Cura et regim. rei familiaris*.

24. Gulositas vills et negligentis hominis pudredo est. *Ibid.*

24. bis. Melius est exiguo sagimine ad usum vesci quam venoso legumino usque ad ructum exsaturari. In *Apolog. ad Guillelm. abbat.*, cap. *Unde*.

25. Fac gulam litigare cum bursa, et cave corpus advocatus existas : si autem inter gulam et bursam iudex existas, saepius, sed non semper pro bursa sententiam feras. Tunc male iudicas contra gulam, quando avaritia ligat bursam. *Ibid.*

26. Tota die epulas in cogitatione ruminat, qui ad explemam gulam vespere sibi delicias preparat. *Serm. 24, ad Sororem*.

27. Cavenda est cura ventris; quando enim venter immoderate refectur, corpus ad luxuriam excitatur. *Ibid.*

28. Vitium gulositatis horridas immunditias, et incurialitates multas facit. Apud *D. Antonin.*, part. 4, tit. 4, cap. 4, § 2.

S. BONAV.

29. Turpe est ut homo amet gulam, per quam e Paradiso ejectus est. *Serm. 1 de Uno confesso*.

30. Si gulam non viceris, sed ipsa te vicerit, statim advocat sororem suam luxuriam. *De Pugna spirit. contra septem vicia capitalia*, cap. 2.

CLEMENS ALEX.

31. Is, qui ad luxum mensarum propensi sunt, et suos sibi morbos enutriunt, praest demon heluo maximus, quem ego non verebor appellare ventri demonem, demonum omnium pessimum et perniciosissimum. *Lib. 2 Peadag.*, cap. 1.

31 bis. Non est unquam proslilandum ab ingluvie persuasis. *Ibid.*, cap. 7.

32. Quam res sit immunda, ingluvies, arguunt

sterquilinia, in qua ventres nostri expiunt reliquias coarvivi. *Ibid.*, lib. 3, cap. 7.

33. Vinum et carnis ingurgitationes corporis quidem fortius efficiunt, immo vero debilitatem. *Lib. 7 Stromat.*

34. Valde a ratione alienum est et inutile, et nequaquam humanum, pecudum more pinguefactum morti nutrir, deorsum in terram respicientes, et e terra semper in mensas procumbentes, lautam ac delicatam vitam persequeutes, soli cibi devotioni blandientes. *Lib. 2 Peadag.*, cap. 4.

35. Gula vestit et mudat, auferit ornamenta virtutum, vestit ignominia vitiorum. *Homil. 3.*

36. Summo studio in hoc incumbendum est, ut ventri dominemur : Deus enim est eorum, qui ab ipso vincuntur. *Hab. apud D. Joan. Damasc.*, lib. 1 *Parall.*, cap. 77.

37. Qui inexhausta cupidine gulae ventriculo deserviunt, pecorum vitam potius consecrantur. *Super Ecclesiasten*, cap. 1x, in illud : *Vade ergo e comede.*

38. Dum gulae incumbitur, ad levitatis protinus insaniam proditur. *Lib. 10 Moral.*, cap. 9.

39. Saepe edendi delectatio servit gulae, et servit e simulat indigentiae naturae : emque ventrem ingluvie extendit, membra in luxuriam erigit. *Lib. 7 Moral.*, cap. 42.

40. Pravi cum reficiendis cibo corporibus naturae serviunt, per delectationem gulae, in voluptatis ingluvie distenduntur. *Ibid.*, lib. 20, cap. 15.

41. Dominante gula vitio, per carnis illecebram omne quod fortiter agitur, perditur : et dum venter non restringitur, per carnis concupiscentiam simul cunctae virtutes obruuntur. *Ibid.*, lib. 29, cap. 43, num. 26.

42. Quid similis serpenti, quam violentum gulae vitium, quod tanto est fraudulentius, quanto et occultius ? *Lib. 5 in 1 Reg.*, cap. 1.

43. Gula quasi necessarium suggoritur cibum corpori, sed dum abundanter carnem reficit, luxuriae gladium in mentem mergit. *Ibid.*

44. Gula similis est serpenti, quia respectu iustae necessitatis repit, et virus impiae delectationis spargit. *Ibid.*

45. Gulosi quique pro sollicitudine ventris innumerabilem curarum frequentiam deprimentur. *Ibid.*

46. Sancti viri gulae suggestionem non habent in feedere amicitiae, sed in pugna contrarietatis : eos gula appetitus tentare potest, superare non potest. *Ibid.*

47. Foedus a gula peccant, qui vellent carnem pro voto reficere, si in carne nulla possent incitamenta sentire luxuriae. *Ibid.*

S. ELIGIUS.

EVAGRIUS.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. GREGOR. NAZ.

S. HIERON.

HEGO A S. VICTOR.

HEGO CARD.

48. Gula similis est serpenti, et abstinentes quasi cum serpente pugnant, quando gulae appetitum magna virtute depriment, ut veneno luxuriae non inficiantur. *Ibid.*

49. Gulae est, esurientia abstinentium corpora ad inordinatam ventris repletionem provocare. *Ibid.*

50. Ex uno gulae vitio innumera vitiorum agmina ad conflictum animae producantur. *Ibid.*, super illud : *Et factum est cum venisset dies.*

51. Cum gula vitium reciditur, alia multa simul vitia subjugantur. *Ibid.*

52. Bene gulae serpens atteritur, si sic gula restringitur, ut libidinosi motus corporis, omnis violentia minuatur. *Ibid.*

53. Gulae deditos, superfluitas locutionis, levitas operis, atque luxuria comitatur. *Part. 3 Pastoral.*, cap. 1, admonit. 20.

54. Plerique resistere gulae incipiunt, sed dum fatigari abstinencia labore inchoant, ad usum se consuetae gulositatis inclinant. *Lib. 5 in 1 Reg.*, cap. 1.

55. Gulae appetitus de infirma carne refici appetit, sed electa mens in abstinentiae virtute roborari. *Ibid.*

56. Nihil perinde pugnax, atque contentiosis avidum est, ut venter. *Hab. apud D. Joan. Damasc.*, lib. 1 *Parall.*, cap. 77.

57. Quidquid post gulam non sentitur, idem tibi sit, quod panis et legumina. *Epist. 13, ad Paulin.*

58. Illico mens repleta torpescit, et irrigata humus, spinas libidinum germinat. *Epist. 22, ad Eustoch.*

59. Nulla gulositas, nisi ventris cura est, et quae ventri sunt proxima. *Ibid.*

60. Esus carnum, et potus vini, ventrisque saturitas, seminarium libidinis est : unde comicus, Sine Cerere, inquit, et Libero friget Venus. *Lib. 2 aduers. Iovin.*

61. Nihil ita obruit animum, sicut plenus venter et aestuans, et huc illicque se vertens, et in ructus vel in crepitus ventorum efflatione respirans. *Ibid.*

62. Deo ventri templum, est coquina : altare, mensa : ministri, coqui : immolatae pedes, coctae carnes : nimis incensorum, odor spororum. *Lib. 2 de Claustro animae*, cap. 19.

63. Nimis gulosus est, qui totum comedit, et de cuius copia nihil ad pauperes pervenit. *Super Luc.*, cap. xvi.

64. Gula est lepra, quae quinque ulcera sive vesiculas facit : scilicet egrotatem, infirmitatem, cordis gravitatem, sacrae orationis indignitatem et fatuitatem. *Ibid.*, cap. xvii.

65. Gula canis vorax est. *Super Epist. ad Galat.*, cap. ii, *Moraliter*.

66. Amicus ventris, est inimicus crucis, id est, penitentiae. *Super Epist. ad Philipp.*, cap. iii.

67. Misera caro aviditatem edendi commovet, gulam incitat, appetitum provocat, voluptates ingerit. *Lib. 3 Contemplat. de conflictu carnis*, cap. 2.

68. Tanto facilius carnem gula in praecipis rapit, quanto honestiore nomine necessitatis se contegit. *Ibid.*, lib. 2, cap. 2.

69. Iulium vitae hominis, aqua et panis et vestimentum et domus protegens turpitudinem : nunc autem gulosus non sufficit fructus arborum, non genera leguminum, non radices herbarum, non pisces marinis, non bestiae terrarum, non aves caeli ; sed quaeruntur pigmenta, comparantur aromata, et nutriuntur altitia. *Prose*.

70. Capiuntur ob escam, quae studiose coquantur arte coquorum : quae laute parantur officio ministrorum.

71. Alius contundit et colat, alius confundit et conficit, et substantiam convertit in accidens.

72. Naturam mutat in artem, ut saturitas transeat in esurium, ut fastidium revocet appetitum ad irrigandam gulam, non ad sustentandam naturam ; non ad necessitatem suppledam, sed ad aviditatem explemam.

73. Ceterum tam brevis est gula voluptas, ut spatium loci vix sit quatuor digitorum ; spatium temporis, vix sit totidem momentorum.

74. Contemnitur mediocritas, et superfluitas affectatur in diversitate saporum, in varietate ciborum.

75. Aviditas nescit modum, et varietas excedit mensuram : sed mens gravatur et stomachus turbatur, et sensus opprimitur ; inde non salus et sanitas, sed morbus et mors. *Lib. 2, de Contemptu mundi*, cap. 17.

76. Gula escarum tributum exigit, sed vilissimum reddit : quia quanto sunt delicatiora cibaria, tanto fastidiora sunt stercora. *Prose*.

77. Turpius egerit, qui turpiter ingerit, superius et inferius horribilem statum exprimens, et abominabile sonum emittens. *Ibid.*, cap. 48.

78. Gula paradisi summa clausit, primigenia Esau vendidit, suspendit pistorem, decollavit Baptistam. *Ibid.*

79. Nunquam poterit ardentis concupiscentiam stimulos inhibere, quisquis desideria gulae refrenare nequiverit. *Lib. 5, de Canob. inst.*, cap. 11.

80. Qui gulae inordinatos appetitus inhibere non potuit, quomodo aestus carnalis concupiscentiae valebit extinguere ? *Ibid.*, cap. 28.

IDIOTA.

S. INNOC. III.

JOAN. CAR.

S. JOANNES
CERYSSOST.

81. Gula damnosa est, impleri plus quam satis, et dirumpere ventrem. Homil. 10, super Gen.
82. Ventri servare, non hominum, sed belluarum potius est. Homil. 1, super Joan.

83. Nihil gula perniciosius, nihil ignominiosius est: hæc obtusum et crassum ingenium, hæc carnalem animam reddit, hæc cæcât intellectum, nec sinit ut quiddam perspiciat. *Ibid.*, homil. 44.

84. Christus præ fame tabescit, tu autem præ gula teipsum dirumpis. Homil. 27, super *Acta Apost.*, in *Morali.*

85. Intracabilis est cupiditas et ventris voracitas. Homil. 23, super I, *Cor.*, in illud x: *Castigo corpus meum.*

86. Simul atque præterit linguam atque fauces, voluptas omnis extincta est. Ubi voluptas illa pertransit, magna prorsus tristitia inquitur, sive stomacho per crudelitatem oppresso, sive qualibet alia difficultate læcescente. Homil. 13, super I *Tim.*

S. JOAN. CL.

87. Gastrimargia est stimulatio ventris; cum enim satius fuerit, indigere se clamât: et cum distentus atque disruptus, vociferatur esuriem. *Gradu* 14.

88. Qui ventri dum obsequitur, fornicationis spiritum vincere vult, is ei similis est, qui oleo incendium extinguere nititur.

S. JOANNES
DAMASC.

89. In ingluvie venerea cupiditas insita est. *Lib. 1 Parall.*, cap. 77.

JOAN. GERS.

90. Gulosus majori afficitur pœna per gulam, quam voluptas sit; suam deglutitendo escam, plures occidit gula, quam gladius, nemo negat. *Serm. Contra Gulam.*

91. Frustra preliatur adversus alia vitia, qui gulæ portam aperit. *Serm. Dom. 4, quadrag.*

JOANNES
SABES.

92. Propter brevem gulæ voluptatem, terræ lustrantur, et maria; et ut mulsum vinum pretiosiusque cibis fauces pertranseat, totius vite opere desudatur. *Lib. 8, de Nugis curial.*, cap. 6.
93. Dicat apostolus quod voluerit, quia fornicationem fugere, et gulæ servare, aut omnino impossibile, aut difficillimum est. *Prosec.*

94. Nam et illa pars gulæ, quæ corpori vires admittit, nequaquam mœchie experta est. *Ibid.*

JOAN.
TATH.

95. Multis nocuit diutius continuata voracitas, et plures crampula quam gladio perierunt. *Lib. 1, homil. 45, ad Monachos.*

96. Nemo carnis suæ motus potest deprimitere, qui gulam contempserit edomare. *Lib. 1, homil. 1, ad Monachos.*

S. ISIDORUS
HISPAN.

97. Utile est cavere gulam, ciborumque concupiscentiam: quid enim tam noxium, quam ut animus serviat ventri? *Lib. 2, de Sum. bono*, esp. 42, sent. 3.

98. Qui nimium cibis utuntur, quanto magis ventrem pascent, tanto amplius sensum mentis obtundunt. *Prosec.*

99. Nam Græci dixerunt, ex crasso ventre subtilem sensum gigni non posse: gula enim saturitas nimia aciem mentis obtundit, ingeniumque hebescere facit. *Ibid.*, sent. 5.

100. Sicut omnes carnales cupiditates per abstinentiam rescantur, ita omnes animæ virtutes edacitatis vitio destruntur. *Ibid.*, sent. 10.

101. Non potest quisquam virtutum perfectionem attingere, nisi prius ventris edomaverit ingluviem. *Ibid.*

102. Nemo potest dominari cæteris vitis, nisi prius ingluviem ventris restrinxerit. *Prosec.*

103. Nec quisquam facile poterit a semetipso spiritus immundos abstinere, nisi per abstinentiam gulæ. *Ibid.*, sent. 11.

104. Quatuor sunt genera distinctionum in gulæ appetitu: quid, quando, quantum, quomodo appetatur; quid, ad rem ipsam pertinet, quæ appetitur; quando, si ante legitimum tempus qui appetatur, quantum, ad immoderationem refertur; quomodo, ad impatientiam festinationis ascribitur. *Ibid.*, sent. 13.

105. Nullus homini tam importunus exactor est, quam venter, qui quotidianam refectionem, quotidiana famis extractione adimplet. *Prosec.*

106. Cum cæteris enim vitis, etsi interdum nascimur, interdum tamen cum eis non morimur: cum isto autem et nascimur, cum isto et morimur. *Ibid.*, sent. 14.

107. Plerumque voluptas vescendi ita sub obtentu necessitatis subrepiit, ut dum putatur servire necessitati, voluptatis desiderio serviatur: nec facile discernitur, utrum quod accipiatur, gula an indulgentiæ depletur. *Ibid.*, sent. 15.

108. Immundi spiritus se magis injiciunt, ubi plus viderint escarum et potuum. *Ibid.*, cap. 44, sent. 3.

109. Tota die epulas in cogitatione ruminat, qui ad explendam gulam, vespere sibi delicias preparat. *Ibid.*, cap. 42, sent. 12.

110. Qui appetitum edacitatis reprimat, sine dubio lascivix motus restringit. In *Regula Monachor.*, cap. 9.

111. Fugienda est ingluvie, paucorum, eorumque necessariorum, sumpcione et frugalitate. *Epist. ad Zenam.*

112. Turpe est sapienti, si ventri et gulæ serviat: quod qui facit, insipientis utique, ineptus et nihil est. *Lib. 6, de Div. inst.*, cap. 22.

113. Nequaquam mens nostra ad contemplanda æterna et cœlestia provehitur, nisi gulæ ap-

S. JUSTI.
MART.

LACT. FIRM.

S. LAURENT.
JUSTIN.S. MAXIMUS
MART.

petitum coarctaverit. *De Ligno vite*, tract. 4, de *Sobriet.*, cap. 1.

114. Per gulam natura corrumpitur, libidinis nutriendum incendit, subvertitur ratio, scelera panduntur, homicidia fiunt, proferuntur stultitio, detractioes et verba scurrilia prodeunt, hebetatur mens, maturitas relaxatur, commensationes frequentantur, lætitiæ inepta dissolvit, immundities pollutat, mors oritur culpe, resolutionis corporis memoria tollitur. *Lib. 4, de Spiritualibus interim*, cap. 23.

S. NILUS.

115. Omnes virtutis fructus perimit affectio gulæ. *Centur. 5, de Virt. et vitio*, cap. 57.

116. Venter rectæ firmæque rationi non acquiescit, luxuria atque libidine corrumpitur. In *Lib. ascetic.*

117. Venter imperio tene, ne tibi ille impetret. *Ibid.*, orat. de *Gula.*

118. Dæmonium princeps, est Satanas: viro-rum autem, gula. *Ibid.*

HELENS.
PETRUS

119. Apud mundanos radix malorum, avaritia est: apud Monachos autem, gula. *Ibid.*

120. Nihil magis prædatur oculos, quam ingluvie ventris: edacitas quidem cibos frangit, sed oculos vorat. *Epist. ad Reginald. Sarisberien.*

S. PETRUS
DAM.

121. Edacitas, quædam sanguisuga est: cui due sunt filix, ebrietas scilicet et luxuria. *Lib. 4, Epist. 15, ad Alezandr. Pap.*

122. Ventrem vino et epulis assuescere, quid est aliud, quam hostibus animæ, ut ingrediantur, aditus aperire? *Lib. 6, epist. 32, ad Eremit. suos.*

123. Qui ventrem pro Deo veneratur, Deum quodammodo negare convincitur. *Ibid.*

124. Venter et genitalia invicem sibi vicina sunt, et cum hoc in cute reficiatur, illud ad contumelias excitatur. *Ibid.*

ROBERTUS
BELLARM.

125. Varia irritamenta gulæ, a diabolo sunt. *Super Psalm. ciii, vers. 47.*
126. Gula ebrietate famulante, magistra solet esse damnorum. *Homil. 19.*

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL.

127. Esse aut bibere quæ fors obtulerit, quoad pleniorem sit, quam nature necessitas postulat, in nihil aliud est, quam modum nature convenientem copia superare. *Lib. 3 Moral.*, cap. 2.

CATO FONT.

128. Indulgere gulæ noli, quæ ventris amica est. *Lib. 4, Distich.*, metr. 23.

CICERO.

129. Ne mente quidem uti possimus, multo cibo et potione repleti, nec unquam mihi placuit in die saturum fieri. *Lib. 5, Tuscul. quest.*

EUGENIUS.

130. Venter, vitæ charybdis est. In *Sent.*, sent. 6.

ELINIUS II.

131. Illa gula reprimenda, illa quasi in ordinem redigenda est. *Lib. 2, epist. 26, ad Avitum.*

SENeca.

132. Gulosi vomunt ut edant: edunt, ut vomant. *De Consul. ad Helviam*, cap. 9.

133. Ad vos transeo, quorum profunda et insatiabilis gula, hinc maria scrutatur, hinc terras. *Prosec.*

134. Infelices, quod non intelligitis, vos majorem famem habere, quam ventrem. *Epist. 89.*

135. Multos morbos multa fercula ferunt: innumerabiles esse morbos miraris! corpus numerat. *Epist. 95.*

136. Gula non querit quemadmodum implet ventrem, sed farciat. *Epist. 119.*

137. Venter præcepta non audit, poscit, appellat, non est tamen illi quos creditor, parvo dimittitur; si modo das illi quod debes, non quod potes. *Epist. 21.*

138. Taurus paucissimorum jугerum pascuis impletur; una silva elephanibus pluribus sufficit: homo vero vix terra pascitur et iuari. *Epist. 60.*

139. Ventri obedientes, animalium loco numeramus, non hominum: quosdam vero ne animalium quidem, sed mortuorum. *Ibid.*

140. Melius est fame mori, quam per incontinentiam ventris maculare animam. *Sent. 335.*

141. Fugiendum in primis malum est, ventris luxus, malorum omnium fomes. *Lib. de Potest. et Sap. Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 6.

Vide etiam tit. *Cibus*, sent. 57; *Disciplina*, sent. 59; *Fornicatio*, sent. 451; *Hæresis*, sent. 60; *Jejunium*, sent. 108; *Libido*, sent. 91; *Mens*, sent. 63, 98; *Ovisitas*, sent. 50; *Pudicitia*, sent. 31; *Senectus*, sent. 48; *Superfluitas*, sent. 36; *Vinum*, sent. 61.

HABERE.

Definitio. Habere est rem detinere actualem, vel juridicam.

SENTENTIA PATRUM.

1. Qui plurimum habet, et si non donat, non abundat, quia quantumvis acquirit, egrot, qui semper plus concupiscit. *Prosec.*

2. Qui vero exiguum habet, non minuit amissione, quia nihil est quod amittit. *Lib. 1 Offic.*, cap. 80.

3. Satis mihi est, quod habeo, alienum non requiro; sive parum, sive multum habeam, mihi plurimum est. *Ibid.*, lib. 2, cap. 17.

4. Quanta felicitatis est, quod nulla vos habendi cupiditas inflammat? pauper quod habet, poscit: quod non habet, non requirit. *Lib. 1 de Virg.*

5. Vis totum habere? da Deo totum, et ipse dabit tibi suum: et sic nihil habebis de te, quia ha-

SIXTES
PHILOSOPH.
TRISEGII.

COLLECTOR.

S. AMBROS.

S. ANTONIUS
DE PADUA.